

Sesijas dokuments

B10-0173/2024

20.11.2024

REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

iesniegts, noslēdzot debates par Komisijas paziņojumu,

saskaņā ar Reglamenta 136. panta 2. punktu

par Padomes ieteikumu par vidi bez dūmiem un aerosoliem
(2024/2911(RSP))

Vlad Vasile-Voiculescu
grupas "Renew" vārdā

**Eiropas Parlamenta rezolūcija par Padomes ieteikumu par vidi bez dūmiem un aerosoliem
(2024/2911(RSP))**

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 168. pantu,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 3. aprīļa Direktīvu 2014/40/ES par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz tabakas un saistīto izstrādājumu ražošanu, noformēšanu un pārdošanu un ar ko atceļ Direktīvu 2001/37/EK¹ (Tabakas izstrādājumu direktīva),
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 24. marta Regulu (ES) 2021/522, ar ko izveido Savienības rīcības programmu veselības jomā (programma “ES – veselībai”) 2021.–2027. gadam un atceļ Regulu (ES) Nr. 282/2014²,
- ņemot vērā 2009. gada 26. novembra rezolūciju attiecībā uz vidi, kas brīva no tabakas dūmiem³,
- ņemot vērā Parlamenta 2022. gada 16. februāra rezolūciju par Eiropas spēju stiprināšanu cīņai pret vēzi – ceļā uz visaptverošu un koordinētu stratēģiju⁴,
- ņemot vērā 2022. gada 23. novembra rezolūciju par diabēta profilaksi un pārvaldību un diabēta slimnieku labāku aprūpi ES Pasaules diabēta dienas kontekstā⁵,
- ņemot vērā 2023. gada 13. decembra rezolūciju par nepārnēsājamām slimībām (NCD)⁶,
- ņemot vērā Komisijas 2021. gada 3. februāra paziņojumu “Eiropas Vēža uzveikšanas plāns” (COM(2021)0044),
- ņemot vērā Komisijas 2024. gada 17. septembra priekšlikumu Padomes ieteikumam par vidi bez dūmiem un aerosoliem, ar ko aizstāj Padomes ieteikumu 2009/C 296/02 (COM(2024)0055),
- ņemot vērā Komisijas 2021. gada decembrī sāktu iniciatīvu “Veselīgāka sabiedrība – ES iniciatīva nepārnēsājamo slimību jomā”,
- ņemot vērā ANO ilgtspējīgas attīstības mērķus (IAM), jo īpaši trešo IAM – nodrošināt labu veselību un labklājību,
- ņemot vērā Pasaules Veselības organizācijas Pamatkonvenciju par tabakas kontroli

¹ OV L 127, 29.4.2014., 1. lpp., ETAI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/40/oj>.

² OV L 107, 26.3.2021., 1. lpp., ETAI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/522/oj>.

³ OV C 285 E, 21.10.2010., 63. lpp.

⁴ OV C 342, 6.9.2022., 109. lpp.

⁵ OV C 167, 11.5.2023., 36. lpp.

⁶ OV C, C/2024/4171, 2.8.2024., ETAI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/4171/oj>.

(PVO PKTK, 2003. gada 21. maijs),

- ņemot vērā Reglamenta 136. panta 2. punktu,
- A. tā kā tabaka ir uzskatāma par vienu no lielākajiem sabiedrības veselības apdraudējumiem, ar kādu pasaule jebkad ir saskārusies, un tā ik gadu visā pasaulē tā nogalina vairāk nekā 8 miljonus cilvēku⁷;
- B. tā kā strauji aug jaunu un jaunievietu tabakas, nikotīna un nenikotīna izstrādājumu, piemēram, elektronisko cigarešu(e-cigarešu), karsējamo tabakas izstrādājumu (KTI) izstrādājumu tirgus un lietošana⁸;
- C. tā kā sekundārā smēķēšana ir uzskatāma par priekšlaicīgas nāves cēlonis un palielina risku saslimt ar dažādām nepārnēsājamām slimībām, tostarp vēzi, sirds un asinsvadu slimībām un hroniskām elpceļu slimībām; tā kā jaunu un jaunievietu izstrādājumu aerosols satur smalkas un īpaši smalkas daļiņas, kas apdraud ne tikai lietotāju, bet arī apkārtējo cilvēku veselību;
- D. tā kā jauni un jaunievietu produkti, kuri izdala aerosolu, satur bīstamas ķīmiskas vielas, par kurām ir zināms, ka tām ir toksiskas un kancerogēnas īpašības, piemēram, formaldehīdu, acetaldehīdu un akroleīnu⁹;
- E. tā kā smēķēšana kaitē gandrīz visiem ķermeņa orgāniem un izraisa daudzas slimības, tostarp vēzi, sirds slimības, insultu, plaušu slimības, 2. tipa diabētu un hronisku obstruktīvu plaušu slimību;
- F. tā kā sekundāro tabakas dūmu un aerosolu iedarbība nesamērīgi ietekmē neaizsargātās iedzīvotāju grupas, tostarp bērnus, grūtnieces un vecāka gadagājuma cilvēkus;
- G. Eiropas Vēža uzveikšanas plānā tika izziņots mērķis līdz 2040. gadam panākt “paaudzi bez tabakas”, kurā mazāk nekā 5 % iedzīvotāju lietotu tabaku. tā kā no tabakas dūmiem brīvas vides paplašināšanās jau ir veicinājusi gan mirstības, gan saslimstības līmeņa uzlabošanu;
- H. tā kā 2023. gada Eiroparometra maija un jūnija aptaujā par eiropiešu attieksmi pret tabaku un saistītajiem izstrādājumiem¹¹ tika noskaidrots, ka 3 % pieaugušo respondentu

⁷ , <https://www.who.int/docs/default-source/campaigns-and-initiatives/world-no-tobacco-day-2020/wntd-tobacco-fact-sheet.pdf>.

⁸ Komisijas 2022. gada 15. jūnija ziņojums par konstatēto būtisko apstākļu maiņu attiecībā uz karsējamajiem tabakas izstrādājumiem saskaņā ar Direktīvu 2014/40/ES (COM(2022)0279).

⁹ Almeida-da-Silva, C. et al., “Effects of electronic cigarette aerosol exposure on oral and systemic health” (*Elektrisko cigarešu aerosola ietekme uz mutes un vispārējo veselību*), *Biomedical Journal*, 44. sēj., 3. izdevums, 2020. gada 24. jūlijs, 252.–259. lpp., <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC8358192/>. Pieper, E. Vācijas Federālajam riska novērtēšanas institūtam, “Health risk assessment: Novel Tobacco Products, E-Cigarettes and related products” (*Veselības apdraudējuma novērtējums: jaunie tabakas izstrādājumi, e-cigarettes un saistītie izstrādājumi*), prezentācija Eiropas Parlamenta Ekonomikas un monetārajai komitejai, Nodarbinātības un sociālo lietu komitejai, Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komitejai, Rūpniecības, pētniecības un enerģētikas komitejai un Iekšējā tirgus un patērētāju aizsardzības komitejai, [https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/259012/EP%20Presentation%201%20-%20Elke%20Pieper%20\(BfR\).pdf](https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/259012/EP%20Presentation%201%20-%20Elke%20Pieper%20(BfR).pdf).

¹¹ Eiropas Komisija: Komunikācijas ģenerāldirektorāts un Veselības un pārtikas nekaitīguma ģenerāldirektorāts, “Special Eurobarometer 539: Attitudes of Europeans towards tobacco and related products” (*Eiroparometra*

ir elektronisko cigarešu pašreizēji lietotāji, bet 4 % respondentu – karsējamo tabakas izstrādājumu pašreizēji lietotāji, salīdzinot ar 2 % 2020. gadā;

- I. tā kā jauno un jaunieviešo tabakas, nikotīna un nenikotīna izstrādājumu izmantošanas satraucošais aspekts ir to pievilcība jauniešu un dažos gadījumos pat bērnu vidū;
- J. tā kā saskaņā ar Eirobarometra datiem 54 % pašreizējo un bijušo smēķētāju smēķēt sāka pirms 19 gadu vecuma un 14 % – pirms 15 gadu vecuma;
- K. tā kā Eirobarometra dati liecina, ka 74 % respondentu ir saskārušies ar to, ka cilvēki smēķē āra terasēs, un 71 % respondentu ir pieredzējuši to, ka cilvēki abās šajās vietās lieto gan elektroniskās cigaretes, gan KTI; tā kā sabiedrība stingri atbalsta smēķēšanas aizliegšanu ārpus telpām, kur nav iespējams nodrošināt sociālo distancēšanos, tostarp parkos, pludmalēs un publisko ēku ieejās;
- L. tā kā pašlaik spēkā esošajā Padomes ieteikumā (2009/C 296/02)¹² ir izklāstīti ieteikumi dalībvalstīm, kā īstenot PVO PKTK, un tādējādi ir sniegti norādījumi, kā dalībvalstīm izpildīt to juridiskās saistības aizsargāt cilvēkus no sekundārajiem tabakas dūmiem visās darba vietās un publiskās iekšelpās, un visā sabiedriskajā transportā;
- M. tā kā visas dalībvalstis ir PVO PKTK līgumslēdzējas puses un Padomes ieteikuma pamatnostādņu 8. panta īstenošanas 1. princips nozīmē smēķēšanas un tabakas dūmu pilnīgu izskaušanu konkrētās vietās vai vidēs, lai aizsargātu pret iedarbību un radītu no tabakas dūmiem pilnīgi brīvu vidi;
- N. tā kā PVO PKTK līgumslēdzēju pušu konference KTI atzīst par tabakas izstrādājumiem, uz kuriem attiecas PVO PKTK noteikumi, kā tas ir secināts PKTK/8.LPK(22)¹³; tā kā PVO PKTK puses tiek mudinātas par prioritāti noteikt pasākumus, kas aizsargā cilvēkus pret KTI emisiju iedarbību, un konkrēti paplašināt no dūmiem brīvas vides tiesību aktus, lai tos attiecinātu arī uz KTI;
- O. tā kā KTI un jaunu un jaunieviešo nikotīna un nenikotīna izstrādājumu regulējums visā Eiropas Savienībā joprojām ir sadrumstalots; tāpēc valstu iestādēm īstenot valsts tiesību aktus ir grūti;
- P. tā kā Padomes ieteikuma (Komisijas priekšlikums) attiecībā uz vidi bez tabakas dūmiem ierosinātās pārskatīšanas mērķis ir labāk aizsargāt cilvēkus, jo īpaši bērnus, jauniešus un grūtnieces, pret tabakas dūmu un aerosolu sekundārās ietekmes, un tajā ir ieteikts paplašināt vides bez tabakas dūmiem politiku, attiecinot to arī uz svarīgām āra teritorijām, piemēram, publiskiem rotaļu laukumiem, atrakciju parkiem, peldbaseiniem, veselības aprūpes un izglītības telpām, sabiedriskām ēkām un transporta stacijām;
- Q. tā kā Komisijas priekšlikumā ir ieteikts dalībvalstīm vides bez tabakas dūmiem politiku attiecināt arī uz jauniem un jaunieviešiem izstrādājumiem, piemēram, KTI un elektroniskajām cigaretēm, kā arī apmainīties ar paraugpraksi un stiprināt starptautisko

īpašā aptauja Nr. 539: Eiropas iedzīvotāju attieksme pret tabaku un saistītajiem izstrādājumiem – 2023. gada maijs-jūnijs”, 2024, <https://data.europa.eu/doi/10.2875/020758>.

¹² OV C 296, 5.12.2009., 4. lpp.

¹³PVO Vispārējās konvencijas par tabakas kontroli Pušu konferences 2018. gada 6. oktobra Lēmums PKTK/8.LPK(22) “Jauni un jaunievieši tabakas izstrādājumi”.

sadarbību, lai maksimāli palielinātu veikto pasākumu ietekmi visā Eiropas Savienībā;

- R. tā kā Komisija sniegs atbalstu, piešķirot tiešu dotāciju EUR 16 miljonu apmērā no programmas “ES – veselībai”, savukārt EUR 80 miljoni no programmas “Apvārsnis” jau ir paredzēti tabakas, nikotīna un saistīto izstrādājumu kontroles un atkarības profilakses pastiprināšanai; tā kā Komisija izstrādās arī profilakses instrumentu kopumu, ar kuru tiks atbalstīta bērnu un jauniešu veselības aizsardzība;
- S. tā kā ieteikuma īstenošana būtu regulāri jāuzrauga, lai novērtētu tās mērķu sasniegšanas progresu un atklātu nepilnības centienos izveidot vidi bez dūmiem un aerosoliem,

Vispārīgā daļa

1. atkārtoti pauž stingru un pastāvīgu atbalstu mērķim līdz 2040. gadam panākt no tabakas brīvu paaudzi, kā tas ir noteikts Eiropas Vēža uzveikšanas plānā; uzsver, ka ir jāpastiprina centieni, ar kuriem tiktu nodrošināts, ka šis mērķis tiek faktiski sasniegts;
2. atzinīgi vērtē atjauninātā Padomes ieteikuma priekšlikumu; uzskata, ka KTI, e-cigarešu un citu aerosolu izdalošu izstrādājumu pieaugošā izmantošana sabiedriskās vietās brīvā dabā un iekštelpās no sabiedrības veselības viedokļa ir uzskatāma par potenciālu riska faktoru;
3. uzsver, ka tas, ka dūmu un aerosolu iedarbība būtu droša, pierādīts nav;
4. uzsver, ka, piemērojot vides bez tabakas dūmiem reglamentējošus tiesību aktus, tiek aizsargāta nesmēķētāju veselību un tiek veicināta viņu veselības aizsardzība, un ka tie ir populāri, jo ar tiem smēķētāji tiek mudināti smēķēšanu atstāt¹⁴;
5. aicina dalībvalstis paplašināt sabiedrības smēķēšanas aizliegumu, attiecinot to arī uz KTI, e-cigaretēm un citiem aerosolu izdalošiem produktiem;
6. aicina dalībvalstis paplašināt šādus aizliegumus, attiecinot tos arī uz galvenajām āra platībām, tostarp āra restorāniem, kafejnīcām un bāriem, darba vietām, veselības aprūpes iestāžu tuvumā esošām teritorijām, izglītības iestādēm, veselības aprūpes un citām aprūpes iestādēm, sabiedrisko transportu, tostarp autobusu un tramvaju pieturām, dzelzceļa stacijām un platformām, lidostām un atpūtas zonām un citām cilvēku pulcēšanās un pārmērīgas drūzmēšanās vietām;
7. uzskata, ka šādi aizliegumi būtu jāizstrādā tā, lai nodrošinātu bērnu, jauniešu un grūtnieču visaugstāko iespējamo aizsardzību;
8. aicina Komisiju un dalībvalstis apzināt riskus, kas ir saistīti ar KTI un aerosolu, tostarp e-cigarešu, sekundāro iedarbību un mudināt veikt turpmākus zinātniskus pētījumus par tiem;
9. pauž bažas par sabiedrības veselības pieaugošo apdraudējumu, ko rada veidošanas produktu nelikumīgā tirgus pieaugšana; uzsver, ka kontroles trūkums pār šo produktu drošumu un izcelsmi apdraud sabiedrības veselību; aicina Komisiju un dalībvalstis

¹⁴ PTO, “Tabakas fakts lapa”, 2020 <https://www.who.int/docs/default-source/campaigns-and-initiatives/world-no-tobacco-day-2020/wntd-tobacco-fact-sheet.pdf>.

noteikt stingrākus pasākumus, kas novērstu šādu produktu nelikumīgu ienākšanu tirgū;

10. atzinīgi vērtē to, ka Komisija ar programmas “ES – veselībai” starpniecību nodrošina finansējumu, ar kuru tā atbalsta dalībvalstu veselības rīcībpolitiku, tostarp šo ieteikto pasākumu, īstenošanu; tomēr pauž nopietnas bažas par ilgtermiņa ieguldījumiem veselībā;
11. aicina Komisiju jau šā sasaukuma laikā ierosināt grozījumus Direktīvā par tabakas reklāmu, kad tā būs ņēmusi vērā zinātniskos tā veselības riska novērtējumus, kuru rada elektroniskās cigaretes, KTI un jaunieviesti tabakas izstrādājumi, tostarp šo izstrādājumu lietošanas risku novērtējumu salīdzinājumā ar citu tabakas izstrādājumu lietošanu;

Ziņošana

12. aicina Komisiju četrus gadus pēc šīs rezolūcijas pieņemšanas atskaitīties Parlamentam un Padomei par tās īstenošanas gaitu un Padomes ieteikumu īstenošanas dalībvalstīs gaitu;

o

o o

13. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt dalībvalstīm, Padomei, Komisijai, kā arī Pasaules Veselības Organizācijai.